

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 10. In oratione qua Dominus æternum suum rogavit Patrem iam Passionem suam ingressus, omnium statuum hominibus ostendit ipsam esse medium abtenendi à Deo dona ad victoriam de omnigenis referendam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

ibi mihi potestas tribuetur. & universalis eaque
iudicaria super vivos & mortuos, & domi-
nium super celum & terram universalis: quia
cum humiliatus fuerim usque ad mortem
adeo vilem & ignominiosum, qualem omnes
mortem crucis insimulant: ascendam & exal-
tabor usque ad suprema caeli conuersa: Qui
descentis ipse est. Ille est qui tantum descen-
dit, sed inde secutum est, ut ipse esset, qui super
omnes caelos altior exaltaretur. Qui ascendit
super omnes caelos, sedenque ad dexteram
Patris. An non ergo tantae demonstrationes
exaltationis & gloriae Magistrae sunt materiae
fuerint discipulis summae consolationis? Nunc
dicendum foret de viribus animosis quas D.
Petrus Christi verbis respondens ostendit,
atque de securitate, qua se super omnes disci-
pulos efferebat, & ad mortem usque Christo
se comitem promittebat: adhaerens: tanto
namque, quanto fuerunt eius ostentationes, &
iactationes celebriores, fuit postmodum
lapsus eius ignominiosior. Porro de hoc latius
egimus Hom. 43. quae negationem, lacrymas
& conversionem huius Apostoli Petri com-
plectitur: quocirca tanto citius agemus de
Christi passionis argumento.

Heb. 4.7

Quid plura impossibile est animam possi-
refillere sine interiori subsidio vel vi multo
dicamus, sine gratia diabolis superiorum
tationibus. Adcirco verum hoc est remedium
a Rege potentissimo petre supplicat, in
cuius comparatione & praesentia, contra
diaboli vires pulsus fuit & ventus, foras
cum Deo facite, sublidium a Spiritu S. pete-
lare, orate, ut docuit: Christus: No inueni
tentationem. O quid est hoc apprimere necessi-
rium? Parum refert, ut caelo d. Cyrillo
Alexandrino sanguinolento se credere con-
sistat si tibi sedendum sit arenae armaque
proijcienda: flocci facio feliciter potui
uere, si statim tibi sit perendum? Quis hoc
magnificat potestatem extrinsecae subiectae
subito terrae motu vel tempestate fundamta
sunt euertenda, & quid denique refert saluum
bene iuxeris, nec tamen consultans in gratia
perferentes: Si tentatio te ad ima demittat
lit: peccat, quid iude commodi quod rursus
contra illud ostentent? Remedium hoc unum
est quod Dominus praescribit: Orate. Oratio
ad Deum: eius namque fauore certa tibi con-
de tentatione victoria. Ut fixum habes, hanc
verba primo a Christo dicta. comitis iusti-
simul iunctis, & deinde tribus aliis quos circue-
rat sibi que socios assumpterat itaque primo
omnibus, deinde tribus aliis sibi charitati-
bus.

f. 10.

17

Matt. 16

Laf. 22

Ingressus igitur est Iesus hortum cum disci-
pulis suis, ut in eo Patrem suum aeternum
oraret, & omnis seorsum octo Apostolis ad
locum secessit ab illis separatim cum Petro,
Iacobo & Ioanne, & iam vacans orationi
timere cepit ultra modum, & contristari. D.
March, & D. Luce verbis hoc explicant admi-
randis: Sedete hic donec uideam illuc & orate.
Sustinete hic & uigilate mecum. Vigilate & orate,
ut non intretis in tentationem. Et assumptis Petro
& duobus filiis Zebedaei cepit conuersari. Verba
sunt haec, quae licet ab uno continuos scripta
non sint Euangelista, verum tamen illa dixit
Christus ab eo tempore quo hortum intravit,
usque dum Patri supplicaret, iudaretque san-
guinea. Quando Duci exercitus innotescit
Porro praequam inchoemus orationem eius

¶ Patrem, inquit, cur quosdam vestros
 secum remanere, alios secum retinere?
 Cur igitur tres illos secum comites assumit?
 O Domine quantis abundant actiones tuas
 mysticis, & documentis coelestibus, etiam
 si fuerint exiguæ. Tres iubet secum gradiantur, &
 alij octo loco suo resideant, ut ostendant in
 ecclesia sua gratiarum esse donorumque diuer-
 sitatem: *Discipulos gratiarum sunt, idem autem
 veritas. Videri oculus, non auris; audit auris,
 non oculus: ambulat pes, non stomachus:*
 igitur pedi stomachus, manus denti porrigit,
 dicitur diuisus, ut manur diuidatur alimentum:
 dicitur cuncta reducuntur ad eos qui ambulant,
 & qui residerunt, quieti, id est actiuos & con-
 templatiuos. Quidam *grediuntur* cum Maria, con-
 templationi vacant quieti cum Maria: alij
 ministrant cum Martha in vita actiua. Octo
 ¶ Illi precipit Dominus: *sedere hic*. octo con-
 templari beatitudines: alij ut progrediantur
 ad intentionem, orationem & elemosinam: tres
 assumit, & alij remanent, quia in illa tribula-
 tione & labore pauci Christo comites essent
 interueniendi, in Carina vero omnes: *Multis tem-
 pore tribulationis recedant*: Petrum & duos filios
 ¶ Zebedæi inter alios Apostolos eleger. Illi tres
 pro ceteris colorum regnum ardentibus am-
 biturum, & in promittendo fuerunt audaciores.
 Iacobus & Ioannes sedes ambierunt prima-
 rias, & Petrus ait: *Bonus est vis hic esse.*
 Omnibus respondet: *Nescitis quid petatis.* Et
 ¶ Petrus: *Nescitis quid ducatur.* Quia necessa-
 rio precelesse debebat tribulatio gloriæ:
 labor quietem, visus & illis dicitur: *Fortis
 est labor calicem quem ego bibiturus sum? Idem
 quod ego subire martirium? Vaque Possumus
 respondere illi dicitur: Petrus & alij dixerat:
 ¶ *Totum paratum sum, & in carcerem, & in mortem.*
 Significat illi duo germani se posse cum
 Christo perpetui martirium, eiusque calicis
 calicem epocare: & alius se eandem cum ipso
 mortem oppetere: *Totum*. Ignoratis omnino
 quam acerbus sit ille calix. Ad hoc igitur eos
 dicitur ad locum ubi illis ostendit, quod ipse
 fecerat huius calicis ebibere amaritudinem,
 & hanc illis presentibus fundit preces: *Præ-
 cibus ad nos calix iste: sed coram illis etiam
 precibus ait: Tristis est anima mea usque ad
 mortem.*
 ¶ Tres illos pro ceteris assumit: quia illi ipsi
 fuerant quosdam dixerat ad quietem & glo-
 riam montis Thabor; pergant igitur illi ipsi
 ad horti tribulationem: qui namque plura e-
 manu Dei dona recipit, ad plura tenetur &
 faciendâ & pro illo sustinenda. Porro ratio
 præualeat quam omnes habent ut efficaciam
 rem ita & veriore: assumptos fuisse, ceteris
 utpote ad hæc videnda aptiores: erant etenim
 illi qui presentes adfuerant eius Transfigu-
 rationi: eratque numerus ille ternarius omni-
 no necessarius, quia *In ore duorum*, & si nego-
 tium graue sit, *Trium stabit anime verbum*. Et
 sint hi tres: quia licet maior posset esse tertium
 numerus quod viator esset & peregrinus: sed
 quod exultans peregrinus & viator, simul esset
 & comprehensor ac beatus, erat hoc multo
 difficilius: vnde iustum erat, ut essent qui de
 viroque dignum possent ferre testimonium.
 An illum viderant Transfiguratum? Videant
 igitur illi ipsi eundem et viatorem: *Capit
 pauca, & tacere, & mansus esse*. Opus est beati
 transfundere claritatem in corpus: opus est
 viatori dolorem ad usque animam peruenire,
 Vnum ex his operibus videtur in Transfigu-
 ratione, & alterum in horto. Sed considerate
 possumus Christi animam, in quantum Diui-
 nitate fruebatur, vel secundum quod erat in-
 strumentum illi coniunctum, ut ait Theolo-
 gus; vel iuxta quod illam in propriis reli-
 quebat viribus: si frustionem spectes, beata
 erat si ut instrumentum vnitum, operabatur
 miracula: si ve in proprio cursu & natura:
 auditur: *Vi quid dereliquisti me?* Dolores pa-
 tiebatur & angustias. Et illi, quos horum om-
 nium testes esse oportebat, ratio suadebat, ut
 illi viderent Christi animam beatam, & in
 operando, ut conuincam diuinitati, miracula
 & derelinqui (ut pateret) propriæ tantum
 viribus naturæ subnixam. Ea de causa tres hi
 Apostoli præterea adfuerunt Transfigura-
 tioni, in qua demonstrauit ipsa anima se
 diuinitatis gloriâ gaudere ut beatam, in
 domo Archinagoga, vbi anima cum corpore
 Christi ut instrumento coniuncto diuinitati
 potentiam suorum ostendit prodigiorum. Et
 hodie præcætes adiungunt in agonia, vbi anima
 Christi, quantum ad hanc partem existimas
 patitur angustias.
 Dei de tres illos assumit quia meliores
 erant, atque minus de illis periculum erat
 scandali. Graue proculdubio erat videre Chri-
 stum timore percussum, & eundem credere*

Matt. 18.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

16.

omnipotentem illum cernere contristatum,
 & credere gloriosum tremorem intus, quem
 credas immutabilem prae mortis angustis con-
 tristatum, quem fides testatur immortalis:
 afflicto gementemque audire, quem Angelis
 honores colligunt superiores: dona polluan-
 tem, genibus in terram collisis, quem exoras
 ut gratiarum donorumque collatorem: uno
 verbo humanis plenum lugere affectibus,
 quem Dominum Deumque reuereris. O peri-
 culosum, forteque periculum? mihi persuadeo
 numquam grauiorem datam fuisse scandali
 occasionem ex Christi magnitudine, quam hae-
 fuerit, illique habuerunt qui ipsum in orto
 conspexerunt, nec maiorem vllum tentationis
 impetum quam vbi Apolloli iam atrocis casus
 fuisse spectatores. Vnde illum erat illos allu-
 mere qui minori periculo scandali possent
 assistere: & tales erant hi tres, repote pietate
 digniores. Et praeterea, quia ut habeo ex D.
 Remigio, minori subiacebant periculo,
 patienti scandalum, ob id quod in transiga-
 ratione viderant. Quare si nunc in orto
 viderant illum timentem, recordabuntur quod
 ibi viderint illum Dei gloriae perfrenentem, &
 beatorum: si tristem hic conspiciant, in mentem
 illis veniet, quod ibi conspexerint illum gloriae
 coronatum: si nunc afflicto, doleant, occur-
 ret illis quod illum nouerint splendoribus
 illustrem: si postulet hic gratiam, quod ibi a
 Moysse & Elia fuerit honoratus: si soletur cum
 Angelis in orto, non effugiet illos quod eum
 a Patre in monte Thabor laudatum audiu-
 rint: si Patri nunc humilis prosteratur, in
 mentem veniet quod hoc ibi audierint ex Pa-
 tris ore testimonium. *Hic est filius meus dilectus,*
in quo mihi bene complacui. Hoc argumentum
 alias latius expendimus.

13 Omnibus dicit, hortaturque omnes: *Orate*
ne intretis in tentationem. Non ait illis ne tente-
 rint. Quia tentatio prodest: quia *Non carnis*
est nisi qui legitime certauerit: obtineri non
 potest sine victoria proxiuum, nec est sine
 periculo victoria, nec proxiuum sine conflictu,
 conflictus autem tentatio est: si non esset
 tentatio, vbi esset constantia fortitudo, patientia,
 ceteraque virtutes? nam eo ipso quo tales
 sunt ut obiectum suum considerate debent
 arduum & operosum, de quo dixit D. Gre-
 gorius *Sustinet hic.* Poterat quidem Deus omnes
 nostras in nobis vincere tentationes: vult

nihilominus ut etiam ex parte nostra corpo-
 remus ut proxiuum gaudio tanto capiamus
 vberiori. Illi qui mentis afflicto fertur in-
 structe opiparis, delictus spiritus pascit quem ille
 capit, vel pascit quem hano inuicem certant,
 quoniam reliqui cibi quantumvis sapidi sint
 delictiosi. Sic etiam nostris propriis operibus
 maioris affert gaudium proxiuum, quod illis
 obtinemus. An ergo propriis vincam operibus?
 D. Petrus multa profert quibus superemus
Ministrata in fide vestra viderem in virtute autem
scientiam, in scientia autem abstinentiam, in
abstinentia autem patientiam. Et in horum
 omnium virtutum exercitio securam nobis
 promittit Apostolus certamque victoriam.
 Huic accedit D. Paulus. *Accipite armamentum*
Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omni
fiere. State ergo sicutis lumbos vestros in virtute,
et indui loriam iustitiae. Et in omnibus ieiunio
secutus fides. Atque in alio loco declarat nos
 hos idem Apollolus, in particulari denotans
 quibus armis victoriam assequamur. In *Late-*
bus, in vigiliis, in ieiuniis, in castitate, in fiamis.
 Et quamuis multa sint, omnia tamen ad tria
 reuocantur: quae sunt ieiunium, elemosina, &
 oratio: ad ieiunium reducuntur omnes ab-
 stinentiones, & castigaciones corporis: ad ele-
 mosinam spectant omnia opera misericordiae
 vel benevolentiae: oratione ferunt ea que
 Deitangunt obsequium: vel si placeat dicimus
 ita ad ieiunium, omnia opera hominis respectu
 sui ipsius: ad elemosinam intuitu proximi ad
 orationem in ordine ad Deum. Ad tria sapientia
 reuocantur his opposita: ad superbiam, inuicem
 riam, & auaritiam: hae praecipua sunt vitia
 praecipitia.

Diabolus Hebraice tribus nominibus iulo-
 catat: *Mammoua, Afozadaj & Nazazel.* *Mam-*
mona denotat Auaritiam, *Afozadaj* Superbiam
 & *Nazazel* Carnem. Quis triceps ille Cerberus
 quae Patet, quae Erymidet? Ille fuit fauces
 quae deglutunt, ille quae itamen animae viti-
 peziendunt, ille quae satanem in nobis re-
 citant furorem. Carnis fuit illa tentatio qua
 satan Christum in deserto famelicum op-
 pugnavit: dum illi ait: *Dic ut lapides isti pan-*
ifiam. quia fuit tentatio ad gulam. Superbia
 tentante dum ab illo postulat ut se deosum
 ad ima praecipitaret: *Mitte te deum.* Auaritia
 illum aggressus est illi proponens ut sua om-
 nia Regna mundi & gloriam eorum, si cadent

no. 12.
 13
 1. 4. 2. 6.

illum adoraret: *Hec omnia tibi dabo si cederis*
admiraris me. Hæc ita comprehendit D. Joan.
Quis quod est in mundo concupiscentia carnis est.
Ch concupiscentia oculorum. Ch superbia vitæ. Qui-
bis ergo hæc opposita superabuntur? Tres le-
gopitentes deuictos & eictos in SS. litteris.
ipsum Tobie felle postro super carbonas
ignis eicitur. Spiritus scilicet cytharæ pullu-
pollatur & altus: In ieiunio Ch oratione. Sic
enim nonnulli contrarij vincuntur felle
elemolyæ in igne charitatis: alius expellitur
ieiunio alter cythara Dauidica id est oratione.
Hæc tria Christus suos docet Apostolos: Sedete
vigilate Ch orate, ne intressis in tentationem. Sedere
vigilare indicat, & tranquillitatem ita D. Re-
mg. Quia ad euitandam tentationem, necesse
est vltima tranquillitas sit s. pacata contenta
in qua possidet, nec se in varia præcipitet.
Præterea color significat se subducere. Te-
mendo sustinere, si nullo vis negotio vincere
tentationes: etiam significat contemplari:
Sedens solus Vitæ indicat perseverantiam.
Si manseris in sermone isto veritas liberabit vos.
Nec non, idem est ac seipsum humiliare.
Sede in pulvere Nec est qui securus victor redit
ex tentatione quam humilis. Tandem signat
imperium, quod si potiaris illo super passio-
nes tuas, extra contentionem est, non supera-
tionem: Vigilare iuxta Orig significat: Sollicitu-
diem habere, custodiam, promptitudinem &
prudentiam: Qui semper itat super sui custo-
diam, vincetur ille nunquam.
Oratio est elevatio mentis in Deum, &
petitio quædam quam divinæ proponimus
maiestati: hæc tribus certa nobis sit tutaque
victoria. Oratione quidem vt satis liquido
pater in Iosue, dum enim manus cum hoste
confert, & Moyses in monte manus sursum
auellit, victoriæ potitur, quas si dimittit,
venæ victus cedit. Et dum pars inferior passio-
nem subigit, superior se erigit ad Deum in
gratia: nam quamdiu hæc constans perseverat
de victoria nemo dubitabit, Sedete, vigilate, Ch
orate. Tria nos ad peccandum impellunt: na-
tura effensa, nostram habet potentiarum,
& amplius occasio, sed super omnia diabolus.
Sedemus: q. d. peccatos reddamus nostros
affectos: vigilamus vt tentationibus etiamur,
& rotemus diuinum petentes auxilium contra
diabolum, & ita ex omnibus victores euade-
mus illustissimi.

Ceterum huic verbo parumper in hæc
 mus: *Mecum sustine te metum, q. d. noui vires*
 vestras esse nullas, sed meis innixæ, dolores
 vestri meis vnti, vestre vigilie, vestre oratio-
 nes, meis suffulcæ robur accipient quo vestrum
 vincatis inimicum licet fortissimum. Et sicut
 olim cadauer pueri illius defuncti, vitam
 corpori viuo Elisci vires, salutem resumpsit &
 vitam: ita vnti cum Christo, quantumvis ex
 propriis nostris viribus & virtute simus quasi
 cadauera defunctorum, tamen ex vnione no-
 stra cum Christo, ita robusti fortesque euade-
 mus vt illum vincere & supplantare valeamus.
 Diabolus rogauit vt tentaret vos, ita Christus
 asserit suis Apostolis, obdormit hoc a Deo: cui
 pro remedio præscribo. *Sustinere mecum* Mihi
 vnti adherere: sicut enim contra me nihil
 efficere poterit, sic nec aduersus vos præuale-
 bit, si mecum vigiletis. Circa tria tentandi
 erant Apostoli: circa timorem, quo terribi fu-
 gereut: circa fidem, videntes Christum adeo
 inhumane tractari: & circa negligentiam ad
 Deum recursum: tot malis oppressi præfenti-
 bus. His omnibus Christus prospicit: Et ne
 timor eos in fugam compellat, præcipit eis
Sedete: & ne timore concutiamini: *Sustinere*
meum, quod est primum. Ne forte indigna
 quæ perferam vobis auferant fidem & aucto-
 ritatem eius qui som: *Vigilate*. Et ne gladius
 vestris aut aliis plus iusto confidatis, sed Deo:
Orate: Hi fuere Apostolorum defectus,
 Timor quo percussif fuerunt, Pavor quo stupe-
 facti hæterunt talia in Christo videntes, qualia
 viderunt, & languens in charitate tepeditas.
 Contra mobilitatem & timorem *Sedete Ch susti-*
neret. Contra pauorem & stuporem: *Vigilate*.
 Contra frigus: *Orate*. Si ita fecissent in tenta-
 tionem non incidissent: sed qui sustinere &
 sedere debuerant, fugerunt: & quibus erat vi-
 gilandum: inuenit eos dormientes: & præcep-
 tum orandi negligentes eum nosse se negarunt
 & ciurauerunt. Vt nobis adeo celestia prælegat
 documenta horum eum d. seipulis suis ascen-
 dit, cum illis collocutus antequam inchoaret
 orationem: arma erant hæc quibus se amate
 debuerant, vt de tentatione contra inimicum
 possent redire victores.

